

РОЛЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ІРГ НААНУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РИБОГОСПОДАРСЬКОЇ НАУКИ

О.М. Думік

Інститут рибного господарства НААН України, м. Київ

Висвітлена робота бібліотеки Інституту як складової інформаційно-бібліотечною забезпечення наукового процесу в рибництві.

Бібліотека Інституту є спеціалізованим науково-допоміжним підрозділом, який здійснює інформаційно-бібліографічний і бібліотечний супровід наукових досліджень Інституту. Основними напрямками діяльності бібліотеки є:

- формування, зберігання та організація раціонального використання документально-інформаційних ресурсів, необхідних для здійснення науково-дослідної діяльності Інституту;
- інформаційно-бібліографічне і бібліотечне обслуговування користувачів бібліотеки;
- наукова обробка документів і організація довідково-бібліографічного апарату бібліотеки.

Робота бібліотеки проводиться згідно з прийнятими в Україні законодавчими актами і постановами НААНУ: Закону України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” (1955 р.), а також внесених до нього змін (2000 р.), Указу Президента “Про невідкладні заходи щодо розвитку бібліотек України” (22.03.2000 р.), постанови Президії НААНУ від 26.04.2000 р., де вказано про необхідність повноцінного функціонування бібліотек НААНУ, підвищення їх ролі в інформаційній підтримці наукових досліджень академічних установ відповідно до “Типового положення про бібліотеку науково-дослідної установи Національної академії аграрних наук” та тематичного плану наукових досліджень Інституту, дотримуючись інструктивно-методичних рекомендацій ДНСГБ.

Протягом року бібліотека активно включалася у науково-дослідний процес Інституту, інтегруючи у собі наукові інформаційні ресурси, що стосуються

збору, зберігання, обробки та розповсюдження традиційних та сучасних носіїв інформації.

Точних відомостей про час заснування бібліотеки Інституту немає, проте, аналізуючи інститутські видання, можна припустити, що вона була організована в 40-х роках минулого століття.

Бібліотека має спеціалізований фонд наукової літератури з питань аквакультури, рибництва внутрішніх вод, іхтіології, екології, гідробіології, гідрохімії, біології, зоології, гідротехніки, економіки рибництва та сільського господарства.

Фонд складається з близько 50 тис. прим. і містить усі види друкованих видань: монографії, збірники наукових праць Інституту з 1932 р., інших наукових установ України, Росії, Білорусі, Польщі, підручники, навчальні посібники, науково-технологічну документацію (інструкції, технології, рекомендації, ДСТУ, ГОСТи), дисертації, автореферати, звіти про НДР, періодичні видання — журнали українські та зарубіжні, зокрема “Рибогосподарська наука України”, “Рибне господарство України”, “Рыбное хозяйство” з 1937 р., “Вопросы ихтиологии” з 1953 р., “Рыбоводство и рыболовство” з 1958 р.

Фонд читального залу вміщує: енциклопедії, довідники, словники, реферативні видання. Доступ до літератури вільний.

У фонді бібліотеки містяться також рідкісні і цінні видання.

Джерелами комплектування фонду є: видання Інституту, передплата періодики, придбання літератури через книгарні, інтернет-магазини, одержання матері-

алів конференцій, у яких брали участь співробітники Інституту, дарунки авторів видань, обмін з іншими установами, в тому числі з ДНСГБ. Фонд бібліотеки поповнювався також завдяки активним міжнародним науково-технічним зв'язкам Інституту з провідними зарубіжними науковими організаціями.

Всебічному використанню бібліотечного фонду сприяє довідково-бібліографічний апарат, який складається з каталогів і картотек. У картковому варіанті каталогів алфавітний і систематичний каталоги, картотеки; звіти, періодичні видання, дисертації, автореферати, статті співробітників Інституту (частково); в електронному — всі статті з видань Інституту, науково-технологічна інститутська документація, дисертації, автореферати, статті з журналів: “Рибогосподарська наука України”, “Рибне господарство України”, “Рыбное хозяйство” з 1987 р., статті гідробіологічної та іхтіологічної тематики з журналів “Генетика”, “Зоологический журнал”, “Гидробиологический журнал”, “Успехи современной биологии”, “Цитология”, “Цитология и генетика”, “Биохимия”, “Таврійський науковий вісник”, з наукових видань інститутів ВНИИПРХ, ГосНИОРХ, БелНИИРХ, розпочато внесення до електронного каталогу статей з журналу “Рыбоводство и рыболовство”. Електронний каталог на базі системи IRBIS налічує близько 7 тис. записів.

Створений довідково-інформаційний фонд з питань аквакультури, рибництва (наукові, довідково-енциклопедичні видання, реферативна та бібліографічна інформація) дає можливість науковцям орієнтуватися в потоках науково-технічної інформації з проблемних питань галузі.

Бібліотека надає інформаційні та бібліотечно-бібліографічні послуги науковцям, спеціалістам, аспірантам. Обслуговування читачів здійснюється через абонемент, у читальному залі, через МБА. В бібліотеці зареєстровано 393 читача. В 2009 р. користувалися фондом бібліотеки 168 науковців та аспірантів Інституту.

Окрім співробітників Інституту, до бібліотеки звертаються працівники інших установ, науковці, викладачі, аспіранти, студенти Національного університету

імені Тараса Шевченка, НУБіПУ, Чернігівського, Херсонського та ін. університетів, інститутів зоології, гідробіології НАНУ, Держкомрибгоспу, Укрпатенту, Немішаївського агротехнічного коледжу, підприємці — 93 особи з 23 установ.

Налагоджено індивідуальне та масове інформування, потреби якого визначаються на основі тематичного плану досліджень Інституту.

На запити науковців наукові співробітники бібліотеки виконують тематичні підбірки літератури і складають тематичні списки з актуальних питань розвитку рибництва, надають довідки бібліографічного та фактографічного характеру, індексують статті, що подаються до публікації у наукових виданнях. Формують теки-добірки фахових статей з видань, що відсутні у фонді бібліотеки.

Для аспірантів, студентів, молодих учених проводяться заходи з пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань: консультації з пошуку інформації в різних джерелах, методики складання бібліографічного списку літератури, консультації з користування довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки.

Приєднання до мережі Інтернет дало можливість більш якісно задовольняти інформаційні потреби спеціалістів. Через Інтернет бібліотека звертається до бази даних ДНСГБ, Національної наукової бібліотеки ім. Вернадського, Інституту зоології, а також здійснила спробу налагодити співпрацю з бібліотеками ВНИРО, ВНИИПРХ, БелНИИРХ, ВНИИР, інститутами біології південних морів, біології внутрішніх вод НАНУ, ГосНИОРХ, КаспНИРХ, ЮгНИРО. Використовують можливості Інтернету при добірках літератури, складанні тематичних списків.

Інформування про нові надходження до фонду бібліотеки проводиться також шляхом організації виставок: “Нові книги”, “Нові журнали”, “Іноземні видання”, “Днів інформації” з відкритими переглядами. Для проведення останніх, які активно відвідують і представники з інших установ, використовуються видання з ДНСГБ.

У бібліотеці періодично організовують тематичні виставки, а також виставки видань наукових праць до ювілейних

дат видатних учених і науковців галузі: президента НААНУ академіка М.В. Зубця, доктора с.-г. наук І.М. Шермана, кандидата с.-г. наук Ю.О. Желтова, кандидата біол. наук Р.А. Балтаджи, кандидата екон. наук М.В. Гринжевського та ін., а також тематичні виставки: “Біологічні основи управління водними біоресурсами”, “Розвиток осетрівництва”. Функціонує виставка “Видання Інституту”, яка пред-

ставляє всі видання Інституту, починаючи з його організації в 1930 р., і постійно поповнюється новими виданнями. Бібліотека надає користувачам спектр послуг для роботи як із традиційними, так і електронними документами.

Нині бібліотека Інституту активно включилася до підготовки з відзначення 80-річного ювілею Інституту рибного господарства НААН України.

**РОЛЬ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ ИРХ НААНУ
В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ
РЫБОХОЗЯЙСТВЕННОЙ НАУКИ**

О.М. Думик

Освещена работа библиотеки Института как составляющей информационно-библиотечного обеспечения научного процесса в рыбководстве.

**ROLE OF THE INSTITUTE OF FISHERIES NAASU
SCIENTIFIC LIBRARY IN INFORMATIVE PROVIDING
OF FISHERIES SCIENCE**

O. Dumik

Work of Institute library as component of the informative-library providing of scientific process in the fisheries is expounded.